

Міністерство освіти і науки України  
Мукачівський державний університет  
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна  
Національної академії педагогічних наук України  
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)  
Педагогічний факультет Карлового університету (м. Прага, Чехія)  
Науковий університет імені Етвеша Лоранда (м. Будапешт, Угорщина)  
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)  
Інститут педагогіки і психології  
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)  
Державний Університет «Utena College» (м. Утена, Литва)  
Гуманітарний-педагогічний коледж  
Мукачівського державного університету

## **ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Збірник тез доповідей  
за матеріалами VII Міжнародної  
науково-практичної конференції  
26-27 жовтня 2023 року

Україна, Мукачево 26-27 жовтня 2023 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою  
Мукачівського державного університету  
(протокол № 3 від 25 жовтня 2023 р.)

**Рецензенти:**

**Хомич Лідія Олексіївна** – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

**Козубовська Ірина Василівна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (м. Ужгород);

**Теличко Наталія Вікторівна** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет (м. Мукачево).

**Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції:** збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. 452 с.

ISBN 978-617-7495-53-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти, освіти дорослих і професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія: Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В. В. – д.е.н., професор; Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., професор; Молнар Т. І. – д.пед.н., доцент; Горват М. В. – к.пед.н., доцент; Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент; Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

© Мукачівський державний університет, 2023

<b>DR. ERDEI G. VÁLTOZÁSOK? ÚJ IRÁNYOK? VAGY MINDEN A RÉGI? – A DEBRECENI EGYETEM FELNŐTTKÉPZÉSE.....</b>	14
<b>DR. PÁLFI S. RESEARCH ON CHILDREN'S RIGHTS IN HUNGARIAN KINDERGARTENS .....</b>	15
<b>MATULČÍK J. KOMPARATÍVNY VÝSKUM A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA V EDUKÁCII DOSPELÝCH .....</b>	16
<b>SAKALOVÁ B. VÝCHOVA K ZDRAVIU A ZDRAVOTNÁ GRAMOTNOSŤ NA PRIMÁRNOM STUPNI VZDELÁVANIA.....</b>	18
<b>SHEVCHENKO – LEDYAN C. CONTROL AND SUPERVISION OVER THE EXECUTION OF JUDGMENTS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS.....</b>	20
<b>SHEVCHENKO – LEDYAN C. SPAIN: RESPECTING HUMAN RIGHTS .....</b>	22
<b>CHOVRIY S. TRAINING OF PEDAGOGICAL PERSONNEL FOR THE SYSTEM OF PROFESSIONAL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION .....</b>	24
<b>CHOVRIY S., HAVOR A. THE ESSENCE OF THE “EMOTIONAL INTELLIGENCE” CONCEPT IN THE CONTEXT OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH .....</b>	26
<b>DR. PALLAY K., DR. MOLNAR F. THE IMPACT OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR ON THE STUDENT MOBILITY WITH STUDY PURPOSES FROM TRANSCARPATHTIA (UKRAINE) .....</b>	28
<b>HERTSOVSKA N., BIZHKO A. THE ROLE OF DISCOURSE COMPETENCE IN THE PROCESS OF LANGUAGE IMPROVEMENT .....</b>	30
<b>KHMYZOVA O. USING TED TALKS FOR IMPROVING LISTENING COMPREHENSION SKILLS .....</b>	32
<b>KRAVCHENKO T. THE CHALLENGES OF SCIENTIFIC COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE .....</b>	33
<b>ЩЕРБАН Т.Д., АНТОНІК Є.М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАЛЕЖНИХ ВІД СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....</b>	35
<b>ЩЕРБАН Т.Д., ДАНКАНИЧ А.А. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РАМКАХ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ» .....</b>	37
<b>ЩЕРБАН Т.Д., ДОЛИНАЙ Т.Т. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ АГРЕСИВНОГО СПІЛКУВАННЯ ПАЦІЄНТА З ЛІКАРЕМ.....</b>	39
<b>ЩЕРБАН Т.Д., САМОЙЛОВ О.С. СХИЛЬНІСТЬ ДО СЕЛФІ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....</b>	41
<b>ЩЕРБАН Т.Д., ХОМА П.П. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПЕДАГОГІЦІ.....</b>	43
<b>АВШЕНЮК Н.М. ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ.....</b>	45

<b>АЛМАШІЙ К.М., БЛИК О.В.</b> ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО СПРИЙМАННЯ СВІТУ ЧЕРЕЗ ЖИВОПИС У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	47	<b>БЛИК О.В., ДУДЛА Т.В.</b> ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ МАЛЮВАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОБРАЗОТВОРЧИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ .....	86
<b>АЛМАШІЙ Е.В., ТЯГУР А.В.</b> ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЛЕПБУКІВ ЯК ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРИЙОМУ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» .....	49	<b>БЛИК О.В., МАКСИМЕЦЬ В.В.</b> ОЗНАЙОМЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ВИДАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	89
<b>БАБИНЕЦЬ Д.В., КУЗЬМА-КАЧУР М.І.</b> ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	51	<b>БЛИК О.В., МАХЛИНЕЦЬ А.І.</b> ВПЛИВ ЖИВОПИСНИХ ТВОРІВ НА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ.....	91
<b>БАРНА Х.В., ВЕЛИЧКАНИЧ М.В.</b> ПЕРЕДУМОВИ ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДОШКІЛЬНИКІВ .....	53	<b>БЛИК О.В., ПАНЬКАНИНЕЦЬ Т.С.</b> РОЗВИТОК КРЕАТИВНОЇ КОГНІТИВНОЇ АКТИВНОСТІ ЧЕРЕЗ НЕТРАДИЦІЙНІ ПРИЙОМИ МАЛЮВАННЯ.....	93
<b>БАРНА Х.В., КОСТЮК М.О.</b> ОСОБЛИВОСТІ СІМЕЙНИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ІНКЛЮЗИВНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ .....	55	<b>БЛИК О.В., РОГАЧ Р.В.</b> ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ТВОРЧОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	96
<b>БАРНА Х.В., ЛУПАК В.</b> ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ .....	57	<b>БЛИК О.В., СКИБА І.В.</b> АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР .....	98
<b>БАРНА Х.В., ОРЯБКО О.Ф.</b> РОЛЬ ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗШИРЕННІ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ .....	59	<b>БЛИК О.В., ТОМАШ І.І.</b> ВИЯВЛЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ОБДАРОВАНОСТІ УЧНІВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ .....	100
<b>БАРЧІЙ М.С., ВОРОНОВА О.Ю.</b> РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗВО .....	60	<b>БЛИК О.В., ЧАЙКОВСЬКА К.Р.</b> ДОСЛІДЖЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ АСПЕКТІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА УСПІШНІСТЬ ІНТЕГРОВАНИХ УРОКІВ З МУЗИКИ ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА .....	103
<b>БАСАРАБ В.В., КОРОЛЬ Н.В.</b> ЗАСОБИ ХУДОЖНЬОЇ ПРАЦІ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	63	<b>БЛИК О.В., ЧІРІ С.С.</b> ФОРМУВАННЯ КОНСТРУКТИВНОГО МИСЛЕННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ШЛЯХОМ ПІДВИЩЕННЯ ЇХНІХ НАВИЧОК АНАЛІЗУ ТА ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	105
<b>БАСАРАБ В.В., КУЦИК О.Г.</b> ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ХУДОЖНЬОГО КОНСТРУЮВАННЯ .....	66	<b>БЛИК О.В., ЧІРІ С.С.</b> ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ТВОРЧОГО СПРИЙНЯТТЯ НА ПРОЦЕСИ МИСТЕЦЬКОГО ВИРАЖЕННЯ ТА ТВОРЧОСТІ .....	107
<b>БАРАНОВСЬКА О.В., КЛЕНОВСЬКА В.В., ЛАЛАК Н.В.</b> ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ПАРТНЕРСТВА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА СІМ'Ї .....	68	<b>БЛИК О.В., ШТЕФАНЬО Ж.М.</b> ВПЛИВ СУЧАСНОГО ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА НА ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ СМАКІВ ШКОЛЯРІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ .....	110
<b>БЕДЕВЕЛЬСЬКА М.В.</b> РОЛЬ СЛОВАЦЬКОЇ МОВИ В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	71	<b>БОБАЛЬ Т.І., КУЗЬМА-КАЧУР М.І.</b> ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ПРИРОДИ .....	112
<b>БЕРЕЖНА С.І.</b> ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ОСОБИСТІСНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ.....	72	<b>БОЙКО А.В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В.</b> АНАЛІЗ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ВІДНОШЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ПРОБЛЕМ МОДЕЛЮВАННЯ УРОКУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ .....	114
<b>БЕСПАЛЬКО В.В., КАРНАКОВА Г.О.</b> ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИКОНАВСЬКОМУ АСПЕКТІ... ..	75	<b>БОКША Н.І., АНДРЕЙЧИК М.В.</b> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА УРОКАХ ТА У ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	117
<b>БЕСПАЛЬКО Л.А., БЛИК О.В.</b> ЗОБРАЖУВАЛЬНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ .....	78	<b>БОКША Н.І., ГРЕШКО В.В.</b> ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНОСТЬ ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ .....	119
<b>БЄЛІЧКО А.М., БЛЮК О.Г.</b> ЗАГАЛЬНЕ НЕДОРОЗВИНЕННЯ МОВЛЕННЯ: ПОНЯТТЯ І ПРИЧИНИ .....	80	<b>БОКША Н.І., ПИЛИПКО К.А.</b> ГУРТКОВА РОБОТА ЯК ФОРМА ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ .....	121
<b>БІГУН Л.І., БЛИК О.В.</b> ВИЗНАЧЕННЯ РОЛІ ТА ВАГОМОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ У СТИМУЛЮВАННІ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС УРОКІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА .....	84		

2. Блажівський М.І. Поняття адаптації у сучасній науковій літературі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: [http://www.lvduvs.edu.ua/documents\\_pdf/visnyky/nvsp/01\\_2014/14bmisl.pdf](http://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsp/01_2014/14bmisl.pdf)

ЗЯБЛОВСЬКА Д.Є.

Мукачівський державний університет, Україна

## КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДИЗАЙНЕРІВ ОДЯГУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДАНІЇ

Данія – це прогресивна і розвинена країна Європи з дуже високим рівнем доходу, з цікавою історією, багатою культурою і чудовою архітектурою, законодавця багатьох тенденцій в архітектурі та дизайні. Освіта в Данії є найбільшим пріоритетом держави. Освітні програми бакалаврату з дизайну одягу професійно-орієнтовані. Обов'язковий елемент дизайнерської освіти – проходження практики. Базовими принципами системи професійної освіти Данії є: дуальне навчання (the dual training principle), соціальне партнерство (the principle of social partner involvement), безперервне навчання (the principle of lifelong learning). Це загальні риси професійної підготовки дизайнерів одягу в Данії.

Метою даної публікації є висвітлення особливостей змісту підготовки дизайнерів одягу в закладах вищої освіти Данії на прикладі Школи дизайну Колдинг (DK), що є традиційним вищим мистецьким навчальним закладом, та університетського коледжу VIA (VIA), технічного комерційного закладу вищої освіти. Порівняльний аналіз освітніх програм підготовки дизайнерів одягу DK і VIA передбачав вивчення нормативно-правової база освітнього процесу, особливостей організації професійного навчання, наповненості програми освітніми компонентами, переліку компетентностей в галузі дизайну одягу. Результати дослідження представлені в таблиці 1. Профілі різняться назвою кваліфікації, тривалістю навчання на бакалавраті, метою програми, основним фокусом (частково) та мають свої характерні особливості (DK – дизайн для стійкого розвитку, VIA – дизайн в поєднанні з бізнесом). Щодо нормативної бази, то освітні процеси DK і VIA регламентуються різними законодавчими документами.

Але, наскільки би не різнились профілі досліджуваних освітніх програм, яким би не був підхід до суті дизайну, як би не різнилися цілі, особливості та фокуси освітніх програм підготовки дизайнерів одягу, в результаті навчання студенти двох різних закладів вищої освіти Данії будуть наділені однаковими компетентностями та будуть здатні виконувати однакові професійні функції.

## Порівняльний аналіз освітніх програм підготовки бакалаврів з дизайну одягу

<ul style="list-style-type: none"> <li>Технічний комерційний заклад вищої освіти</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Вищий мистецький навчальний заклад</li> </ul>
<p><b>VIA University College</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Назва кваліфікації Bachelor of Design and Business, Fashion Design (бакалавр з дизайну та бізнесу, індустрія моди)</li> </ul>	<p><b>Design School Kolding</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Назва кваліфікації Bachelor of Arts (BA) in Design (BA in Fashion &amp; Textile) бакалавр мистецтв в області дизайну (бакалавр моди та текстилю)</li> </ul>
<p><b>Термін навчання на бакалавраті</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>1,5-річна програма, 90 кредитів ECTS</li> <li>Бакалаврату в VIA передуює 2-річна програма професійного академічного рівня.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>3-річна програма, 180 кредитів ECTS</li> <li>Освіта може бути завершена і через 4 роки, на один рік можна перервати навчання на користь роботи, а потім повернутись і завершити навчання.</li> </ul>
<p><b>Мета програми</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><b>VIA:</b> Підготовка дизайнерів одягу має науково-дослідну та проектну орієнтацію, професійна майстерність надається на академічному професійному рівні.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li><b>DK:</b> Крім професійної майстерності та наукового підходу має орієнтацію на співпрацю в професійному, міждисциплінарному, національному та міжнародному контекстах.</li> </ul>
<p><b>Особливості програми</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><b>VIA:</b> Поєднання дизайну із розумінням бізнесу та міждисциплінарний підхід</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li><b>DK:</b> Навчання дизайну для стійкого розвитку, робота з «екомодою», експериментування із формою</li> </ul>
<p>Спільне: підготовка до розробки концепцій та бізнес-ідей</p>	
<p><b>Основний фокус програми</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><b>VIA:</b> Поєднання дизайну із розумінням бізнесу та міждисциплінарний підхід</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li><b>DK:</b> Навчання дизайну для стійкого розвитку, робота з «екомодою», експериментування із формою</li> </ul>
<p><b>Компетентності</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Здатність справлятися зі складними та орієнтованими на розвиток ситуаціями в умовах навчання чи роботи</li> <li>Здатність самостійно брати участь у професійній та міждисциплінарній співпраці з професійним підходом</li> <li>Здатність визначати власні потреби у навчанні та структурувати власне навчання у різних навчальних середовищах</li> </ul>	
<p><b>Освітні компоненти</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Загальні, спеціальні, вибіркові</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Міждисциплінарні, спеціальні</li> </ul>

Якщо компетентності, що формують майбутніх фахівців з дизайну одягу є однаковими для освітніх програм VIA і DK, то і результати навчання мають спільний зміст. Але в VIA майбутніх фахівців з дизайну одягу націлюють на роботу в рамках власної дизайнерської практики, в DK – на роботу в міжнародному контексті.

#### Список використаних джерел

1. Studieordning for Bacheloruddannelsen i design ved Designskolen Kolding, Gældende fra 31. august 2020. URL: <https://www.designskolenkolding.dk/en/bachelors-degree-programme>
2. Curriculum for the Professional Bachelor's Degree Programme in Design & Business (PBA), VIA Design & Business, VIA University College, 2020. URL: <https://en.via.dk/programmes/bachelor/design-and-business-bachelor-top-up>

ІВАНІГА М.С.,  
МОЛНАР Т.І.

*Мукачівський державний університет, Україна*

### ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНІКА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Важливе місце у професійній діяльності вчителя початкових класів посідає педагогічна техніка. Педагогічна техніка як сукупність професійних умінь сприяє гармонійній єдності внутрішнього змісту діяльності педагога та зовнішнього його вираження. Саме завдяки педагогічній техніці можливо досягнути успіхів у професійній діяльності.

Проблему формування педагогічної техніки як складової педагогічної майстерності досліджували у своїх працях І. Зязюн, Л. Крамущенко, І. Кривонос, А. Макаренко, В. Сухомлинський та ін.

Погоджуємось із С. Гончаренком, який визнає педагогічну техніку як комплекс знань, умінь і навичок, необхідних для чіткої та ефективної організації навчальних занять, ефективного застосування на практиці обраних методів педагогічного впливу як на окремих дітей, так і на дитячий колектив у цілому [1].

Нашу увагу привернула дефініція, подана в навчальному посібнику Л. Кайдалової, Н. Щокіної, Т. Вахрушевої. Науковиці трактують педагогічну техніку як сукупність умінь і прийомів, що використовуються педагогом для найбільш повного досягнення цілей своєї діяльності та допомагають глибше, яскравіше, талановитіше виразити себе, домогтися оптимальних результатів у навчально-виховній роботі. Це комплекс умінь вчителя, що

сприяють його оптимальній і творчій поведінці та ефективній взаємодії з дітьми в будь-яких педагогічних ситуаціях [2].

До основних компонентів педагогічної техніки належать такі вміння: спілкуватися вербально (культура і техніка мовлення); спілкуватися невербально (міміка, пантоміміка, зовнішній вигляд); керувати своїм психофізичним станом (дихання, напруження м'язів, емоції, увага, уява, спостережливість).

На переконання І. Холковської, складниками педагогічної техніки є:

- 1) техніка мовлення: граматична правильність, виразність, образність (постановка і тембр голосу, емоційність, переконливість, багатство інтонацій та відтінків, дикція, темп);
- 2) техніка зовнішнього вигляду: уміння правильно сидіти, стояти, виявляти впевненість, спокій, доброзичливість (постава, одяг, зачіска, міміка, пантоміміка, емоційна виразність);
- 3) техніка педагогічного спілкування: уміння слухати, ставити запитання, аналізувати відповідь, бути уважним, спостережливим, розуміти інших, встановлювати контакт, бачити й розуміти реакцію аудиторії, передавати своє ставлення до того, про що йдеться, зацікавити, захопити поясненням, розповіддю, повідомленням, орієнтуватися в ситуації;
- 4) психотехніка: уміння створювати необхідний настрій, знімати зайву напругу, хвилювання, долати власну нерішучість і мобілізувати себе, стримувати себе в стресових ситуаціях, здатність до перевтілення, до управління своїм настроєм [3].

Складниками педагогічної техніки за А. Макаренком є:

- уміння педагога триматися в присутності дітей, контролювати власну поведінку, використовувати свої емоційні прояви (радість, гнів тощо);
- акторські здібності вчителя: постановка голосу, тону, виразності мовлення;
- технологія покарання, заохочення, стимулювання вихованців, яка дає оптимальний ефект;
- естетична виразність (одяг, особиста гігієна, зовнішній вигляд).

Володіння комплексом прийомів педагогічної техніки дає можливість вчителю не лише продуктивніше виконувати професійні обов'язки, а й глибше, яскравіше досягти успіху в професійній діяльності.

Педагогічна техніка тісно переплітається із внутрішнім і зовнішнім образом учителя, його культурою у повному розумінні цього слова, відтак умовно поділяється на зовнішню та внутрішню. Важливим елементом педагогічної техніки є здатність володіти собою, керувати своїм самопочуттям, тобто внутрішня техніка. Здатність володіти собою допомагає вчителю бути витриманим і наполегливим у здійсненні педагогічних задумів, дає



# МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: [www.msu.edu.ua](http://www.msu.edu.ua)

E-mail: [info@msu.edu.ua](mailto:info@msu.edu.ua), [pr@mail.msu.edu.ua](mailto:pr@mail.msu.edu.ua)

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>